

ВЯЧЕСЛАВ ЛАЩЕНКО

ДВА ШЛЯХИ

П Р А Г А

ВЯЧЕСЛАВ ЛАЩЕНКО

ДВА ШЛЯХИ

П Р А Г А

I

ПЕРЕДСІВ.

Є два великих шляхи:
 Азійський - Христа і Цезаря - римський.
 Поруч з останнім на Заході в'ється змієв
 І давнє подвійне шоссе Лойоли.
 Не той воно має вже вид... Змінилися люде,
 І біг їх новий, що Поступом зветься,
 Нових олтарів потребує,
 Більших, ширших...
 Що-ночі, що-дня, то справа, то зліва
 "Ad gloriam Dei" курять та видзвонюють авта,
 Храм Поступу сяє мільйонами світел, і дзвони його
 заглушають
 Писк, крик, скигління, цвірчання, цвірінькання
 всяке...

І є в нас давня, проста, тиха, забута,
 не забрукована путь...
 Житом з боків поросла, рясна будяком,
 червоніє маками.

На їй лише зрідка побачиш
 Діда якогось з села, Перебендю чи Сквороду.
 Восий іде по траві з торбов, кобзов і ди-
 виться в вічність...

Quo vadis ?... Куди тебе тягне, читачу ?

На східну чи західну путь ?

Чи з авт просвіщати Україну ледачу

Чи з дідом у жито пірнуть ?

Що швидче наш розум у вік цей облудний
 Вело б до святої мети,
 Чи шлях електричний, гучний, велелюдний,
 Чи зоряна путь самоти ?...

Jsou dvě veliké cesty...

Cesta asijská - cesta Kristova a cesta Cae-
sarova - římská.

Podél druhé cesty na Západě se vine jako

ještě stará dvojitá silnice Loyolova. ^{zraje}

Teď má již jiný vzhled. Lidé se změnili,
jejich nový bůh, jenž se nazývá Pokrok,
potřebuje nových oltářů větších, širších.

Dnem i nocí, sleva i sprava

" Ad gloriam Dei " troubí a vřeští auta,
miliony světél září chrám Pokroku a jeho

zvony přehlušají
hlasy tvorů, jejich křik, šebot, cvrkot, skřek

a cvrlikání...
A jest i stará, přímá, tichá, nedlážděná
cesta.

Po obou stranách se vlní žito, svítí kop-
retiny,

časem jde po ní nějaký stařec z vesnice,

Perebenda nebo Skovoroda.

Jde travou bos, nese kobzu a mošnu a dívá se
do věků..

Quo vadis ? Kam tě to táhne, čtenáři ?

Chceš jít cestou východní nebo západní ?

Chceš prosvěcovati světly auta línou

Ukrajinu
čisoním starcem zapadnouti v žitě ?

Co povede rychleji nás rozum v tomto klam-
ném věku k svatému cíli ?

Silnice, zalitá elektrinou, hlučná a lid-
nata,-

nebo hvězdná stezka osamělosti ?...

ОЧІ.

Присвячується очним лікарям.

Моє ліве око є песимістичне,
Весело дивитись вже воно незвичне
Після Директорій, всяких рад, совітів
І тому подібних колективних квітів.

Моє праве око є оптимістичне
І дивитись хмуρο вже воно незвичне
Після опереток білих монархістів
І тому подібних солових артистів.

МЕТЕЛИК.

В.М.Д.

Дзвеніли вірші коло річки,
І крила хтось давав словам.
Дивлюсь, метелик невеличкий
Нежданно сів на руку Вам.

Блищало золото в росині,
Було так тихо на луці...
Він був легенький, злotosиній
І тихо повзав по руці.

Душа його також не хтіла
Летіти на новий Парнас,
І підіймав він тихо крила,
І тихо вився коло нас.

Далекі мріяли долини,
Машин і авт не чувся гук...
Людей нескутої України
Вітав метелик лабських лук.

ЗОЗУЛЯ І ПІВЕНЬ.

В садку, в сільському ресторані
Шле Бахус дар свій і мені...
Дивлюсь на гори, в зілля вбрані,
Зозулю чую в далині.

Втікти від лиха можна людям,
Лише в садок цей поспіши!
Єдина, друга... Й легше грудям,
І пута падають з душі.

Хазяїн, чепурний дідок,
Назвав "Тиродем" свій садок.
Гостей коло гірських узбіч
Приймає він і день і ніч.

І я, ніби в наладі добрій,
Сижу й дивлюся навкруги,
Як набігає тінь на обрій,
І як світліють знов луги.

Все повно барв... Очам відрад
Багато тут у цій країнці...

Он плящ... Он дикий виноград
Горить рубинами на стінці!

Зелотить сонце лист вишень,
Вгорі хмарок стара срібна...
Одяг сьогодні земля день
У срібло й золото з'осібна.

Якийсь "коринфським" серце грію,
Про гай, про степ нескутий мрію...
З дворів несеться над ріку,
Немов на дощ, "кукуріку"!

А там здаля: "куку, куку!"
Скажи, зозуленько, моя,
Чи довго на чужині я,
Свої міняючи кути,
Отак блукатиму, як ти?

Ще скільки зім тих на віку?

"Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку!"

"Чотирі ще вістиш бурлаці,
Що часом грівсь і в будяку ...
А скільки з них лише чортяці
Були-б у пеклі до смаку ?

Скажи, чи ж буде хоч один
Мій день без хмар, без злих годин?

Чи знову хтось гаї вжахне,
Дощем полс й змете, здмухне,
В якусь глибіню одвічну й темну
Й мене, й біду мою даремну,
Мрій недокурений "бичок"?

Чи, може, я між квіточок
З якимсь незнасним поточком
З гір попливу сухим листочком ? -

Чи, може, на Україну-Русь,
В оту таємну долину,
Кущем сухого полину
Я з буйним вітром понесусь ?

Чи так, чи сяк,
Хоч би й будяк
Став з мене десь там на городі
Та все ж та все ж
Цик пур, цик маз
Де знав би я в оседах на Оході.

З тих вед, що мають сотні змін,
Овідій +) тек би міг покласти

Й мене в свій кіш.

Як я знав пригод і він,

За вільний спів терпів напасті

Й од сильних чув: "Мовчи та дий!"

+) Овідій римський поет написав поему "Метаморфози" (по нашому, "Зміни"). За свої вільні вірші він був висланий в м. Томи, тепер Кюстенджі в Добруджі. В теперішній Херсонщині є місто Овідіопіль, але це не старі Томи.

Будяк !

Хай так !

Я б не блукав за римським муром,

Європі б не здавався "гяуром",

Не грівсь би тут вином та пивом,

І Цезарь не палав би гнівом

І з рук не рвав би олівця

У непокірного співця :

Десь поруч з маком, буряком +)

Демократичним будяком

Я б вільно міг цвісти й зростати

На лоні в тебе, земле-мати !

В сім'ї новій

Я був би твій !

Мої б зелені болі миттє

Прислав твій тихий, ніжний спів,

Повитий сонцем та блакиттє

Я пив би пахощі степів...

І гнали б сон: вишень біління,

Коло ставка русалка ввіч,

І сяйво місячне, й леління

Якоїсь казки в срібну ніч...

Я в товаристві цім низькім

Не був би темов міським

Палітрам,

І, вільний од царя й совдепу,

Й сухий носився би по степу

Під вітром...

Між зел - братів

Я б сох, жовтів,

Як сонце б гас,

Але ж - на час !

І знов прокидався би потім од сну,

Купався би в промінях чистих

Та весну вітав би блакитну, ясну

З фіялками в косах золотистих...

+) Мабуть, під маком і буряком автор розуміє інші ліві партії.

І знову б у травні шуміла трава
І земля її гріла б родюча,
І знову б раділа істота жива,
У безлічі змін невміруща...

Тож хай цей світ хоч на останці
Не оцту дасть мені в цій склянці !

Ну ж, ворожи, моя зозуле,
Як маєш серце віще й чуле,

Ще з'їм я порців яку
Років, що будуть по знаку ?"

"Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку !"

"Всі, кажеш... Скільки ж я в цей строк

Отутце вихил чарок

Питва з тих світлих гір та нив,

Де й Байрон воле баронів,

Коли засів там яничар.

Скажи, ще скільки виню чар

Напов волі

В цьому "Тиролі ?

Та не скупись хоч у шинку!"

"Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку!"

"Чотирі ! Ха-ха-ха ! Гей, люда,

Чи ж чули міроньку таку ?

А скільки ж висіти ще буде

Мій край, як Байда на гаку ?

Ні, ні ! Мовчи ! Твого "ку-ку "

Не треба !

Хай, хай вістить "ку-ку-рі-ку ".

Грім з неба !"

УЧЕНОМУ СУЧАСНИКОВІ,
"Moje barva červená a bílá"
Navliček.

"Non omnis moriar"
("Не ввесь умру")
Горацій.

I.

Стяг мій, мої барви-жовта і блакитна.
Гасло ж моє - хамство й хвальш різноманітна.

Вже ми вийшли з хати
не хахли мізерні !-

Тож потрібно мати
Одяги модерні !

Серед громадянства
Є в нас люди здібні.

Це - нового панства
Зерна непохибні.

Той колись був пристаєв
Та служив Миколі,
Вже тепер професор
У високій школі.

Той жде долі справа
Й числиться в есерах,
Був професор права,
Нині в акушерах.

Той коло науки
В Вищій Інституті
Грив також і руки
На чужій валюті.

Той суворо дихав
На всі пута наші
Та на Марксі їхав
До смальної наші.

Нині вже гандлює
В роздріб степом, гаєм,
За доляр шматує
Й ризи ті, що маєм.

Той Москві шаршавій
Рвав та плував віжки
І в новій Варшаві
Панству йде в підніжки.

Хай Польща пригорне,
Наче рідна ненька,
Й наше море Чорне
До свого серденька.

Годі пити воду
Із старої миси !
Заходу, не Сходу
Нам потрібні риси.

Кігтики міщанські,
Гріш, червономордість
Та ще більш, ніж панські,
Самохвальство й гордість.

І лакейство нишком
Нам поширить бази,
Й скік, подібно кішкам,
Через перелази.

Прапору схиляння
Йде вже на всі боки:
Дасть хвостом виляння

Кістку без мороки !

Вий, як час прикаже !
Все ж май думи горді:

Скинем пута, враже,
Наб'ємо по морді !

Час нам не дрімати ,
Та на конях добрих
Генералів мати
Мудрих та хоробрих !
Не попасти в ірій
На кобилі сірій !

Чи тухити в мріях
По Христах, Маріях
Цальмах тиховійних,

Пахощах олійних,
По нових Алкидах,
Не гнучких і в бідах !

По вівці в різниці
Чи по зброї, криці ?
Чи після Совдепу
Шлях вести по степу
До Єрусалиму
Чи Нового Риму ?

Україні білій
Бійки чи ж жахатись
Та, ждучи іділій,
Чи в думках кохатись
У старих бабусях,
Їх беззубій вірі,
Степових Марусях,
Простій тихій лірі ?...

Чи в нове кипіння
Поринати серцем,
Чи в смутне рипіння
Журавля з відецем ?

Чи ж нам сотні років
Бруд сільський місина ?

Треба смілих кроків !
Гнів Христа, пророків.
Роді нам носити !

Треба мед варити,
Поступ наш скорити
Не в одежах білих !
Треба кровів смілих !

В Гусів не гуляти,
До землі схилитись,
Мазатись, каляти !

Мягкотілість лису
На сто гонів к бісу !

Кухарь хай не слинить,
Хай приправу змінить :

Хай сує до гуці
Й візяки пахуці !
В казанку хай пінить
Навіть бруд

Юд !

Утнемо ми страву !
Буде мед на славу !...

Кожний, хто бідує,
Їж, сип !
Так не нагодує
Царь, піп !

"Це ж духовні пранці,
Розпустна коробка !"
Зашумить селянці
Десь патлата злоба.

Грім нас не лякає !
Ми - нова культура.
Хай минулість хмура

Од життя тікає !

Хай бичує й Ганді
Тех, як зло сучасне,
В лорда на веранді
"Лакомство нещасне" !

Хай вівця азійська
Їсть суху травичку,
Та про небо мріє,
Та дає на свічку !

Зло й добро - це речі,
Як і все, умовні...
Ті шляхи гріховні,
Пранці ті духовні -
Вибрики старечі.

Ми та наші діти -
Не ченці в пустелі.
Світ навчавть жити
Рим, Макіавелі !

Хай і тут і на Україні
Між гергеп
Воскресать славні тіні
Юд, Мазеп !

Вберемо ми їжу
Для сільської гави.
В витівки з Парижу !
Додамо до кави
Ще й мораль високу,
Повну масла й соку,
Що для блага люду
І вбиття, й облуду,
Й все чинити можна.
Геть брехню побожну,
Й Біблії й Талмуду !

Шлях ми певний знаєм.
Геть же з тим Синаєм,
Геть з Іеговами,
Божими словами !
Цю жидівську річ
Пріч !

Впин колишній слині
Гітлер, Муссоліні
Вже дають.

Історично, вчасно
Намічають ясно
Й нашу путь.

Та ж про це мовчати
Треба біля хати
Між гергеп.

Бо ж при перемозі
Візьмемо "під нозі"
Й ми той степ.

Де с ким нероздільно,
Дихавчи вільно,
Викинемо спільно
Бруд за пліт!

Приймуть хати білі
Так, як і на Нілі,
Інший цвіт !

Геть мізерні, кволі !
Слава силі, волі,
Широті в будові !
Ждуть нас дні медові !...

.....

II.

Стяг злото-блакитний я підняв не з ризком:
Вже він має ціну, вже він пахне зиском.

І віднині буде шлях мій певний, ясний:
Геть з отим кацапством! Є в нас мед і власний!

Можна патріотом гордо рахуватись

І в кар'єрі далі й далі посуватись...

Ба я в сяті нестися

По новій дорозі

Ліпше, ніж трястися

На азійським возі !

Буду я під вітром прапор свій гоїдати,

Буду перед сильним леств упадати !

Тут і за кордоном буду в дусі ріднім

Я рекорди бити в візантійстві східнім.

Буду я, шановні і Панове й Дами,

Кому треба, в небо слати фіміями.

Буду я вклонятись різним важним дамам,

Ну, а між своїми, звісно, буду хамом

Тільки тим із наших, що мені потрібні,

Буду я робити виїмки особні.

Не піду я навманя - ,

Нях на шлях направить !

Осідлар, мов коня,

І науку навіть !

Буду гріти руки

Я й коло науки !

До крил білих мучня духа

Причеплюсь, як муха...

Неси мене ! Хай знімають льде капелюха!

Напишу я щось про його та старанно, вміло
Роздмухну цей дріб на льдах у велике діло.

Сам про себе надрукую

Я рецензій копу,

Москаля розкритикув:

"Ми - вікно в Європу !"

Сам собі пошлю хвалу я

До куми "Неділі",

Заспівав алилуя

В "Українським Ділі".

В дусі мудрим, не ворожим

Протилежним сферам,

Сам себе знайду я схожим

З Лессінгом, Вольтером.

"І мене в сім'ї великій "

Наш прославить "Вісник",

І почувши хвальні крики

Скажуться зависник...

Покладу десь у музеї свої пишну працю

Поміж сміття простенького, як велику цяць!

Дивуй людей, цяць-праць !

Будь звабна для взору !

Рости, рости, як опара,

Все вгору та вгору !

Дам до заль свого портрета,

Дам до його й раму і

Все вживу од А до Зета,

Як свої рекламу.

Ще й листи свої приватні почеплю на стіну:

" Чехи милі ! Ми вас любим більш, ніж Україну.

Хай живе словутня Прага і Влтава і Лаба!

Знайте, чехи, ми - слов'яни і плюєм на шваба.

III.

Дивуй людей, страво пишна, поки лід ростане

Та лишиться тільки крапля цукру та сметани!

Дивуй людей, хамство рідне, поки в кухні льду,

Не лишиться з тебе крапля колишнього бруду.

ПРИМІТКА. В своїй сатирі автор хотів змалювати тип сучасного комерсанта од патріотизму. Як хто-небудь пізнає себе в цій сатирі, автор не винен. Гоголь в мотто до "Ревізора" пише: "Неча на зеркало плевать, коли рожа крива."

ЗАХІДНИК.

В шумливій Європі
Я, гість із степів,
Неначе в окропі
Три тижні кипів.

І ось я вже дома...
Ті ж Прохор, Панас
Та чернь несвідома,
Ворожа до нас...
Знов баба Марія
В нас бачить бісів !...
В болоті, в дірі я
Ще скифських часів !

"Мільфлери" ще в носі -
І в бруд оцей лизь !
Всі в дьогті, всі - босі,

Реакція скрізь !

Знов чути в віконця лайки гречкосіїв,
Що вранці з колхозу рушають у Київ...
Лежу на канапі з "Вістями",
Натертий, як Ленін, мастями.

І при вищій культурі
Є в рож колючки,
До часом на шкурі
Лишають значки.

Хоч трохи здоров'я це й шкодить,
Та ж поступ без вад не приходить,
Несе й болячки...

І в груші солодкій живуть червячки !

Сівроку! Культурний побачивши світ,
Що шлю йому звідси привіт.

Я дріжджі новітні
Несу в ці краї:
Геть Діви блакитні,
Попівські раї !

Був ляд під гіпнозом
Своїх ворогів...
Тож хай живе розум !
В Дніпро всіх богів !

Вже сонце блищить із-за муру...
Геть, геть візантійщину хмуру,
Русь, повну химер !
Схід мрійний умер !
Я мав вже західню шкуру...
Одну творимо ми культуру !

Уже в голові не копиці,
Не Гриці та їх вечорниці,
Не срібні кларнети,
А танки з заліза та криці,
Багнети !

Вже степ буржуїв не наплодить:
Бо ж звів нагая
Й я

З землі аж до неба
На всіх, кому треба!

Хай наша Україна виходить
Із тьми !

Терпінням - кінець.

Йдемо вже в танець

Ми.

Тож хай мені дасть і кохання
Не сум, не зітхання !
Вже губи мої соковиті
Не простою хіттю налиті !

Ну що ті Параски, Килини ?
Біфштекс без підливи, без перцю !
Од пестоців їх, од їх слини -
Нудьга тільки серцю !

Не лізе глетьяк уже в пельку !
Вже в місті завів я мамзельку,
Неначе з кавярні в Парижі:
Мікадо, манжеточки свіжі,

На брилїзї струсові пера,
Легенька хода !
Тех трішки недужа, халера !
Та це не біда !

В Москві вже робила кар'єру !
Ще тільки шампанське й мадеру !
Модерна до вух !
Як жар, капелюх !
В танку - що ні рух -
Ух !...

" СЛОВ'ЯНОФИЛ " .

Щеку з номерами "Народу"
Думав: лицарем Сходу
В нас мусів робитись би козний,
Кобачивши Захід безбожний.

В єдинім би злитись анорді
Й набити Європу по морді
За всі її вибрики горді !

Розішлись таки й ми ж
Вступали в Париж !...

Геть к бісу республіки всякі,
Сто влад !

Назад повертаймось, як раки,
Назад !

Потрібні розбещеній черні
Ві вояки!

Всі зlodії всякі модерні,
Вроні крвкк !

Вже гратися годі в совдепи !
Вставляйте, хитруйте, Мазепи !

Й степ.
Д герген
І шауки

В, анов попаде в мої руки !

Усе би змінилось в три дні,
Замаяли прапори б рідні
І вмиль не було б і слідів
Жидів !

Уже б не сміялися з Божого Слова,
З землі, з куркулів,
Бо вмиль полетіла б навколо полова

З голів !

О, дай мені Боже, дожити до часу,
Коли ми з п'явок тих наточимо квасу,
Коли перемога вже буде за нами

І будемо знов ми панами

Над гаєм, ланами !...

Узяв би собі за служницю

Я Мотрю, з села молодиць !

Носила й вона би коралі,
Подібно Мазепиній кралі !

Узяв би собі за кухарку

З містечка біленьку Одарку !

Додав до коша б,я:: малину,

Товстеньку Явдоху, Килину !

Вони б мені чухали п'яти,
Гаяняли би мух

Та трохи могли б розважати

Після варенух,
Оладок, як пух...

Ух !...

ІСТОРІЯ НАШИХ ДНІВ В ОБРАЗАХ.

ДВІ.

І.

Розе Гавриловне Ф-вой.

Стихотвореніє Льва Майского.

Ах, какая Вы нарядная,
Раздушенная, микадная,
Обаятельная, чудная,
Безупречно Холливудная !
Ах, превысивши фантазію,
Вы пленили даже Азію:
Ваша шапочка фригійская -
Нынѣ мода всероссійская !
Ах, какая Вы узывная !
Ах, какая ножка дивная !
Как идет к Вам эта узкая
С лентой шапочка французская !
Вашим глазкам - нет названія:
Ночь, Мадрид, очарованіе! -
Губки ж - полдни аравійскіе,
Пламень, ростбифы англійскіе !
Ах, какая ондуляція !
Каждый штрих - цивилизація !
Ах, какая Вы ажурная,
Эротически задорная,
Педикюрно - маникюрная,
Віолетная, мильфлёрная !
Ах, какая Вы бонтонная,
Ярко - золото - браслетная,
Декольтетная, салонная,
Колонтайна, эстетная !
Ах, какая Вы современная,
Не святая, не псалтырная,
Хмелевая, адальтерная,
Кокаиново - ефирная !

Было б верхом неуместности
В вас всему дать увенчаніе...
Ах, порой нужна в словесности
И фигура умолчанія !...
.....

С целью сладкой, леденцовой
Увлекая нас искусствами,
Вы являетесь пунцовой
Даже мыслями и чувствами.
Ком-идея нашей верная,
В устремленьях не банальная.
Вы - работница примерная,
В высшей мере социальная.
Ретроград, к селу прикованный,
Вой свой шлет в Берлин, к Японіи...
Старый нами атакованный,
Глупый мир уже в агоніи...
Нужен он Христу, Конфуцію...
Вы ж свои ведите линію:
Воплощая революцію,
Будьте " разума богиней "!

II.

Гапці.

Від співця, їй невідомого.

Знову йдеш ти нечепуром
Злов, втомленом, хмуром...
Знов распатлана, нечісана,
Боса, злиднями розписана,
Ти, схилившись над криницею,
Світиш драною спідницею...
А колись була ти вбраною,
Поки "він" не взяв оманом !...
Пригадай садок з березою
І співця, що марсельезою
І річами, ще не чутими,
Звав тебе "окуту путами",

Залишити цю мужиччину:
Бабську мову, косу вквітчану
Та податися на воленьку
Там свої шукати доленьку.
Пригадай слова всхвильовані:
"Всі невільні, пограбовані,
Йдуть - створім сім'ю новітню,
Револуцій всесвітню!"
Пригадай зоре - світанячко,
Соловейка, біль - коханнячко...
Пригадай і нічку зоряну,
Тихі кроки, матір зморену...
Пригадай, чий взір під віями
Сяє на милого з надіями?...
Хто з солодков отрутою
Потім пшашков роскутою
Від лугів сільських з телятами,
В світ понісся з соколятами?
Де ж воно те все поділося?
Чи ж тобі це лихо снилося?
Чи ж ти звикла в неньки лубої
До цих лят, до лайки грубої?
Оком добрим не помічена,
В вирі міста покалічена
Чи ж посилиш рід свій, націй
Ти тепер гірков працер?...
Чом так рано пісня скінчена?
Де краса твоя невінчана?
Де твій поваб не фарбований,
Де рум'янець не мальований,
Де ті ясні сині оченьки,
Що були колись у доченьки?...
Чи не там вони за річкою,
З отією молодичкою,
Дук нових красов-павов,
І перістою й яскравою,
Що з авта блиснувши красками,
І серезками й підв'язками,
Вже далеко десь там бавиться?...
Чи не там твоя кривавиця?...

ГОЙДАЛКА.

Де треба, хвостом покрути,
Й пролізеш і матимеш кус,
Бо ж, просто йдучи до мети,
Скінчим, як Шевченко, як Гус...

До панської кухні біжи
Та нухом лови наперед,
Чи дріжджі варшавські в діжі
Чи це " ія Германія мед "+)

Прийшла вже й на рака черга:
За Плеве, ++) як був молодий,
Білів, як стара кочерга,
А в кухні зробився рудий!

Все більш червоніє на сході,
Колишній міняється світ:
По селах сидіти нам годі
Та плуга тягти сотні літ!

Насуньмо ж каскети на чола
Й рушаймо до города всі!
Там ярмарок, гойдалки, кола,
Що хвилі нове на часі!

Закружимося, запалу повні!
Рівненські ті борозни пріч!
І в серці й політиці зовні
Гойдаймося, наче на човні -
Петляра-Ілляч! Петляра-Ілляч!

У Січ!

Під Німця! Даїн!
До Дяка в загін!
Верти нас, колесо нова!
В тобі ми покажем дива!
Раз-два! Раз-два!
Орлами новими злітаймо до стріхи,
Смакуймо цукерки, лузаймо горіхи!

+)) Штамп на виробках -" зроблено в Німеччині
+)) Фон-Плеве - відомий реакційний міністр в
царській Росії.

Геть пил отой житній,
Що в'ївся в кістки !
Ви, жовто-блакитні

Сухі пелюстки,
Летить по-за вітром!
На гойдалці тут
Вже Русі-Україні-капут!

Баянам, що сларили наше ярмо,
Ми гойдалки інші дамо!

Ти ж, лицарська славо, як прийде охота,
Дивися маров в вікно Дон-Кихота !

"Ви наші ?" цікавляться "Маня" й Оленка.

"Давно вже ! Спитайте про це в Винниченка.

Від нього в нас мається й стьошка червона,
Як він, плюючи на Азефа й Гапона,

За ніч

Ми приймемо кілька облич !

Петлєра-Ілліч! Петлєра-Ілліч!

Круть-верть! Круть-верть !

Старій "нерухомости" смерть!

Життя, мов та хвиля, рухається, пінить...

Ць гойдалку нашу ніхто не зупинить,

Ні пан, ні десниця свята !

І в нас і в цих краль

Не бабська мораль !

Путь проста - й задовга й крута!

На неї, Кобзарю, не клич !

Петлєра-Ілліч! Петлєра-Ілліч!

За добу всі кольори ввіч!

Гей, виноси нас, крива !

Раз-два! Раз-два !

Аж видно Європу! Наш рух

Захоплює дух !

Ух!...

НОВІ НАРОДНІ ПІСНІ.

СУПЕРЕЧ.

Коло млину, коло броду
Дві бабусі пили воду.
Одіж їх була вся в сажі,
Мов крізь комін сили вражі
Їх тягли, неначе коні,
Десь на гулянки червоні.
Вони пили, воркотіли,
Спочивали, не летіли.
До схочу ще не напились,
За відерце посварились.
Бій між них почався лютий
Ах ~~ген~~ ген за Ворсклу чути:
"Скаламутила всю річку
Так і видно більшовичку!
Я була, як рідна з нею,
А вона свиня - свинеш!
"А бодай ти одубіла!
Бач, яка троянда біла!
Ще й чергу давай їй перву!
Геть від мене, лядське стерво!
Преподобна, як ягниця!
Хай твій лях тобі присниться!"
"Лях? А ти, свята овечко,
З жидом не стрибала в гречку?
Ти ж із Троцьким перла в хату
Владу пролетаріату!
Ї привела на ганьбу вічну
Тут... соціялістичну!..."
"Врешеш, стерво! За Петлюри
Ти ж бажала диктатури
Ї знов під пана з Уенеру
Потягло тебе, халеру!
"Ог падляка!" От злодвга".
Ще громи "на одну друга"

Аж у Празі чути гук,
З українських тихих лук.

.....
Люди добрі! Хто ж їм скаже,
Що вони обидві в сакі,
І відерце те давно
З рук їх бухнуло на дно.?

РОЗВ ЯЗКА "РЕВІЗОРА"

в новому виді і з акомпаніментом українських народніх пісень.

Зібралася кумпанія
Невеличка, але чесна:
То високі професори,
То декани, то ректори,
То посланці, то міністри,
Кожен ловкий, кожен бистрий,
Пан Крутько - цехмейстер дипломатії.

Наробивши шуму й гвезку,
Ці борці за волю й право
Нам державности науку
Викладали тут яскраво.

Придивившись до роботи,
І чужинці навіть чувть,
Що за рай ці патріоти
Десь у далечі вішувть.

Це ж не дурники-гергеппи,
Це ж самі верхи України:
То прибічники Мазепи,
То Варшави палатинч.

Пан Крутько-найвищий над високими!

Чи ж герой цей історичний
Міг би взяти роль просту?
Він до влади ж тільки звичний
Та до оди, та до тосту!

Різні критики лукаві
Цим героям мулять очі...
Він, як Гітлер, був би в славі,
Як же йти в дрібні робочі?...
Чуєш, меле вже на тему,
Як кацапа-й жида гордо
В три дні викине з Едему
Злotosиній Держиморда...

"Згине, каже, Русь єдина,
Оживуть квітки тарнівські...
Ще не вмерла Україна!
Ще не вмерли Дмуханівські !+)

Меле, меле, шеретує...
І чуїна все те чує...
Мовчки чує... Що питати?
Знав, знав звідкіля ти!

Біжить Ганна ще й Тетяна,
Кличуть ректора й декана,
Біжить Ганна ще й Данилко:
Тікай, татку, куди видно!
Всі рятуйтеся! Безумовно,
Ліквідація вже повна
З гір до вас іде...
Всім біда буде !"

Один каже: "Сидім тихо!"
Другий каже: "Буде лихо!"
Есер каже: "Казпські справи!"
Ердєк каже: "До Варшави!"
Есдек каже: "Львів поможе!"
Правий каже: "Жди небоже!"
А пан Крутько каже: "Поантантимось!"
Як Антанту другу
Ми - вояцтво з Лугу
Підіпрєм плечем -
Від біди втечем!"

Відчиняються двері. Входить жандарм і каже:

+) Сквозняк-Дмухановський-городничій ("Ревізор" Гогола)

"Ліквідація, що по наказу історії прибула до вас, кличе вас всіх зараз же до себе".

[НІМА СЦЕНА.]

Попереду бувший пан міністр. Дивиться кудись у далечінь. Здається, хотів би сказати: "Надіявся дід на обід, та без вечері ліг спати!" Біля його другий високий урядовець. Розставивши руки, наче шепче: "Пішло щастя в ліс по пруття!" За ним пан бувший Посол - з таким видом, наче він на якомусь обіді зїв муху замість маслини. Далі пан Декан з похиленою головою; одна нога трохи висунута вперед. Походить на Адама, котрого женуть з раб. В очах вираз скорботи й солідности: " хоч голий та в поясі!" А далеко позаду чиясь маленька сіра постать. На обличчя написано: "Дід-ному Савці нема долі ні на печі, ні на лавці. І на Україні печуть, і за кордоном січуть!".

ПОСТАНОВА ПРОФЕСОРСЬКОЇ РАДИ.

"Ми-професура й члени Ради
"УГА", що в місті Подебради,
"З'єднавши наші ліпші сили,
На вчених зборах ухвалили:
"На ґрунті постанов дотичних"
"Доцента знань агрономічних,"
Що зветься Хведір Недружицький,
Що норів має злий, мужицький,
Що вперто сіє в мурах школи
Кукіль непослуху й крамоли
Й не хоче старшим догодити -
На п'ять днів в карцер посадити.
А всіх, хто помагав тій праці
На око взять і в час вакацій!"

ПОСТАНОВА.

Високий Сенат ГАВ, піклуючись о добрих успіхах і поведінці підлеглих йому висококваліфікованих осіб, а також в доказ невтомної творчої наукової праці своєї на щастя Батьківщини на очах усього культурного світа - ухвалив наслідуючу зміну-додаток до правил ГАВ в частині, що торкається т.зв. доцентів ГАВ:

1) Звання "доцента" касується і замінюється назвою "скрібент" (од вскрибо-пишу), або "високий скрібент", в скороченні "вискрибент".

2) Кожен п. вискрибент мусить представити в канцелярію ГАВ на протязі шкільного року чотири класних і дві домових праці. Теми для класних праць даються професорами ГАВ в початку шкільного року, домових, по обранню самих п.п. вискрибентів але з дозволу пана ректора ГАВ. Заголовок кожної праці мусить бути як найдовший. Число рядків праці мусить бути не менше 365, а в рік переступний - 366. Кожна праця мусить бути написана на чистому білому папері і мати береги ні в якому разі не ширше, як в два пальці (емігрантських).

3) Всі свої пашпорти бувші п.п. доценти мусять здати в канцелярію ГАВ, де кожному з них буде виданий білет за підписом ректора ГАВ. Білет цей повсякчас треба мати при собі і без відмовлення представляти його при вимозі пана ректора, проректора п. п. деканів, п.п. професорів та урядовців канцелярії ГАВ.

4) Курити на вулиці і в помешканнях ГАВ п.п. вискрибентам строго забороняється.

Примітка: куріння на вулицях виїмково дозволяється найліпшим в успіхах і поведінці п.п. вискрибентам в дні великих свят - Різдва, Великодня та в високоурочисті дні - день народження п. ректора ГАВ і день 22 січня і то не пізніше 9 годин вечера.

5) Займати місця в театрах, концертах і т. п. панам вискрібентам дозволяється не ближче десятого ряду.

6) При зустрічі з п. ректором, п. проректором, п. п. деканами, п. п. професорами і п. п. служачими канцелярії ГАВ п. п. вискрібенти повинні віддавати їм пошану здійснюванню головного убору."

"З оригіналом згідно."

Підпис нерозбірний.

Списав почмейстер Шпекан.

ПОЗИТИВИСТ.

Почав він розмішлять, як повернувся з фронту,
Кадетство в "Боротьбі" став мазати квачем,
"Од Маркса" щось читав, від когось чув про Канта,
В есери записавсь, зробився діячем.

Він є позитивист. Ясна йому дорога:
Кудись не рвись! Усе в кривих та в цифрах дай!
Душа людська-це щось від Хорза чи Сварога,
Як десь там нагорі дитячий Біг та рай.

Колись йому кажу: що "Гамлета" чи "Ліра"
Я більш люблю, ніж дзвін модерного пера.
"Що," каже, "в смітті цим знайде Україна щира!
Ці принці в королі - схоластика стара!"...

Й "Татьяну" він жене, як бабу релігійну,
І в Достоевського модерніст шпурнув...

Як би йому дали хоч куцу самотійну,
О, вмить би він її в Європу обернув!...
Він пориви б утяв крилатому коневі,
З колишньої "душі" азійські барви б стер,
Покраїв би степи, зрубав сади вишневі
І димом наживним повив Дніпро й Дністер...

Літ вісім утекло. Дивлясь, живе вже з ренти,
Вже має й черевце... Цвіте й не жде кінця.
І а гаїван, messieurs: як з Бога брать проценти,
І де безплотний дух ховав би гаманця?...

ЛИСТИ ЧОРТА ДО ВІДЬМИ.

Первий.

Кумо відьмо! Добрий день!
Мав тут і в грудні жень,
Не співав, не танцюв,
А з наказу вищих кіл
Над соборність працюв
З Мефістофелем, як віл.
Наші заходи не марні,
Творимо сорти прегарні,
Завалили цілий льох
Тими виробами вдвох.
Зрана робимо вже вправи,
На шматки рвемо держави,
Щоб нові, ще ліпші скласти,
Вже не тої форми й масти...
Щоб наш край засяв усюди
Й на вселюдство не хорів,
В нас і харч і одяг буде
Тільки наших кольорів.
Дещо з плану ненароком
Мав в себе перед оком.
Тож з майбутнього меня
Тут я крихотку роня.
Те лише дамо людині,
Що соборний має вид:
Сині сливи, жовті дині
В серпні будуть на обід.

Жовтні з жовтим медом джбани,
Жовта каша з кабака,
Часом сині баклажани
І для пана й мужика.
Може інколи варитись
Синьватий добрий рак,
Що й червоним-і зробитись
Без при нагоді мастак.
А в зимі, в її тумані,
Літнє скинувши ярмо,
В Криму жовтої гарані
Патріотові дамо.
На яешню по закону
Йдуть у нас жовтки самі,
Серце ж грітиме кумі
Синій вогник самогону.
І на вбрання будуть норми:
Устарів і френч, як плед.
Жовто-сині уніформи
Всім готуєм наперед.
Шароварів Чорне море
Тут у нашім ательє
Драгомановим на горе
Всі їх витівки залє...
Вбрання ж ваші - хай їм пес!
Розбере відьом конгрес.
Хай стрічки жовто-гарячі
Та корсетів синій шовк
Втворять райдугу неначе,
Щоб ворожий грім замовк!
Кожухи для патріотів
Будуть з ворни, не з янотів.
Треба ж трохи пресвятої
Демократії отої!
Хоч овечої ! Ну що ж !
Творчий шлях не завше з рож.

Щоб держава воскресала,
Треба ж їй до м'язів сала !
Робить, бачиш, тут твій біс
З дечим білим компроміс.
Щоб у руки брать народи,
І старі потрібні моди.
Ти ж зразки під носом маєш,
Тож сама це добре знаєш.

Історичний смалець білий
Хай підійме дух безсилий!
Хай свого засмажить непа
Між гергепами й Мазепа!
Може зрариться соборність,
На новий, модерний лад.
Тут і білість, тут і чорність,
Пий, неначе шоколад!...

Душі ті, що з кепським стажем
Ми полощим, чистим, важим
Та кладем кудись просохнуть:
Хай чужі бацілли дохнуть!

І махорков фашизму
Теж викурвемо схизму,
Щоб державний кожний атом
Був з належним ароматом.

Мозок повен планів, гадок:
З чим подати діяча ?
Як звести в один порядок
І Мазепу, й Ілліча?

Як одним співати тоном
Львівським, нашим тенорам?
Зі старим софійським дзвоном

Як еднати римський храм ?
То в штаповані папуші
Фашистівські в'яжем душі,
То в совітським Комінтерні
Даємо зразки модерні...

Так бува, що й ніч не ляжем:
Шием, миєм, варим, смажим...
Треба вже листа кінчати...
Будь здорова. Ніч мути!
Вилітай крізь комін з хати

Та в танку хвостом мети!
Шлю тобі на Схід Новий
Свій цілунок огневий.
Хай, як іскра, з пекла квітка,
Опече твої копитка!
Шлю вітання болотам.

Твій повік і тут і там,
І якого жде ще дяка --

Заклопотаний Чортяка.

Другий лист!

Як живеш, кумася мила?
Як Різдво нове зустріла?
Чи літала в срібній млі
За Дніпро на помелі?
Чи тебе не завертів
Хтось із київських чортів?

Чи вночі куриш над ланом,
Робиш гук, що всіх ляка?
Чи по церкві з Марксом паном
Одбиваєш гспака?

В серп і молот чи гуляєш?
Чи веселу коляду
Співом вітра заміняєш
На снігу та на льоду?

Віра, трон та Русь єдина
Чи вже мають модний вид?
Чи вже вибила година
Запаніти нам, як слід ?

Чи боги оті в гръох лицях
Ждуть повстання на весні ?

Чи ще бродять по каплицях
Сни їх білі, навісні?

Чи на чорті з України
До Москви, до пишних заль,
Як колись до Катерини,
Знов літає наш коваль ?

Хоч навколо все варстати
Й пролетарський лад і звик,
Все ж би міг тобі пристати
Катеринин черевик !..

Ворог злий царським утискам,
Ерріо, мов той Вольтер,
Компліментів різних блиском,
Кажуть, діл там весь натер...

Чи, стрібнувши в вищий клас
Від попів отих олійних,
Не їси ти вже ковбас
Та лемішок реакційних ?

Чи й тепер борщу та м'яса
Ти ковтнути дуже ласа ?

Чи в нове вегетаріянство
Вже вдяглось і ваше панство?

Чи й воно вночі та вранці
Теж зітхає по слив'янці ?

Чи ще сяє місяць з неба,
Чи його вже вам не треба ?
Кажуть, є вже в вас новий,
З міді, з криці, огневий,
Кажуть, ходять у покорі
Перед ним червоні зорі...

По наказу вищих сфер,
Ми працюємо й тепер.
Ні гульні, ні сну не знаєм,
Тільки ділимо й еднаєм.

Патріотів різних важим
Згідно з їх партійним стажем.
Русь, як моркву, січемо,
Та Вкраїну печемо.

Шлю тобі на гору Лису
Земляків цікаву рису:
В піч посажену не нами,
А шляхетними панами
Й на гарячому духу
Розбундвчену пиху.

"Не якісь ми там корейці,
А з Адама європейці!"

Не в Борулі +) вже цю річ
Я дістав, залізши в піч,
А заклавши "une partie"
В емігрантському гурті.

Цим зразком доби, епохи
Ти побався, мила, трохи!
Поки мій одержиш клунок,
Ось пером тобі малюнок.
Хай маленький папірець
Одіб'є живий вірець!

Це старих Вишенських внук ++)
Галичанин, пан Пинджк.
Тип нового українця,
Повен модности по вінця.
З Відня має вбрання все,
Весь "майгльокхеном" несе.

Він давно мене тут слуха,
Я шепчу йому до вуха:

"Від професора до хлопа,
Безумовно - ви - Європа.

Русь давно пішла на дно,
Рим, Берлін та Львів - одно!

+) В комедії "Мартин Боруля" Карпенко малює
людину, що дуже женеться за шляхетством.

++) Іван Вишенський, письменник ХУІ-ХУІІ. р., що
гаряче писав в оборону православної віри,
простого й закріпощеного ляду та Українця
Руси проти тодішньої західньо-європейської
панської культури. Дивись поему Франка:
"Іван Вишенський".

Що для вас ті скифи, греки,
Ті жні кости, вази, глеки?
Та чи ж мають дух модерний
Всі ті скифські Салтаферни
Та брудні періпетії

В цареславній Візантії?

Чи ж ота культура східна
З го під листя в жовтні видна?

Чи ж до Лаври, як прочани,

Підуть ваші галичани ?

Що тобі говорять, милий,

Ті Острожські, ті могили?...

Що Кирил той, Альфи, Дельти ?

Та ж твоя родина - кельти! +)

Геть з Мефодієм старим:

Ваша давня - Мекка - Рим !

Чи ж смашні тобі хоч трохи

Довгохосі ті Явдохи,

Для яких плели вінки

І Шевченки і Франки !

Чи ж за Сталінської ери

Ви добились там кар'єри ?

А тоді, як піде лід,

Чи ж забуде вільний Схід,

Як такі, як ти, індики,

Шли взимі на Скифи дикі

Та топтали навіть те,

Що й для біса є святе ?....

(Тут і я за тих герген...

Je suis un bon diable des stepes).++)

Хай Мазепа, не Могила

Вас веде зі східних брам !

Підставляй свої вітрила

Тільки західнім вітрам!

+) Дивись: С. Шелухин, проф. Укр. Універ. в Празі
"Теорія кельтського походження Русі з Франції".

++) Я добрий чорт-степів.

Без Острожських пут та стриму
Линь од Руси отії
До нових Берліну, Риму,
А Вишенським - bonne nuit!+) "

Так шепчу йому до вуха
І мене він, бачу, слуха...
Вже на руське дрантя й лати
Починає він пльвати.
Вже того не помічає,
Що корон не постачає...
Бачу я по цих знаках,
Що вже в наших він руках,
Що соборність в римським стилі
Виробляється на ділі,
Що Україну первий сорт
Землякам збудує чорт.

В їй не буде "тихих вод",
Буде банк, димарь, завод,
Дим повисне над лугами,
Стануть доляри богами,
Всюди гуркіт буде. Він
Заглушить вечірній дзвін.

Вже в їй не "славою во вишніх"
І не красою олтаря
Приваблю я отих колишніх
Рабів і Бога і царя.

Отим сільським Грицькам і Христям
Новим я стану благовістям.
Я охмелю їх просту душу,
До неба пориви спину,
Шляхи азійські, давні, зрушу
Та їх новими заміню.

Я дам їм шлях, що буде справен,
І буде Руси це кінець.

Я знищу мрійних Ярославен,
Блакитну тугу їх сердець.

+) Добра ніч!

Я буду їм річей мірилом.
У жовтні, на шляху отім
Я заверчуся з листям, з пилом
І засліплю я очі їм.
Я зашепчу: "Не вірь оманам!
Вони несуть ярмо згубне,
Тут на землі той буде паном,
Хто мені всі перестрибне.
Скрізь буде щастя відгукатись
Такому на землі новій.
То вчись нічого не лякатись,
Все, все дозволено на їй!
До рук жидівського Христа
Не нахиляй свої уста.
Цей раб дорогою крутою
Веде тебе в свій білий рай.
Геть з цим ягням, зі смертю твою!

Живи та радощі збирай!"...
Так зашепчу я Україні,
І розцвіте їй краса,
І плюне в мене на коліні
Вона на рай і небеса.

І танго, й різних викрутасів
Кругом розляжеться луна...

Я дам вина їй, ананасів
І стане п'яною вона.

Чи ж їй своє втрачати вроду,
На різні марева в імлі?
Я дам їй певну насолоду,
Утіхи вільні на землі.

Я бистро в поступі новому
Її в Європу оберну,
І дам у фільмі світовому
Її роль добру, не хмурну.

В нових Марій та Марф мікадних
Блакитних снів не буде жадних.

Не понесе вже їх лиха
Шукати в небі жениха.

І попливуть в оті городи,
Де все було таке старе,
Живим потоком з Відня моди,

І фільм, і бар, і кабаре.
Дівки в штанах почнуть ходити,
І шлюб щодня не буде гріх,
І, як біфштекси, червоніти
Здала вже будуть губи їх.

Не будуть галасу здійсмати
Краси старої лицарі,
Вони вже будуть рай свій мати
Між Ярославен нагорі...

Степ колишній, мов той дим,
Стане маревом блідим.

Не страшна вже буде сила
Наливайка та Трясила!

З їх розкопаних могил
Я пушу за вітром пил,
І тобі подам по праці,
Руси голову на таці...

Бачиш все ж до діла гідні,

Ми - робітники західні!

Не даремно ж діріжабль,

Сів тобі відданий д'ябль !

Хоч я нині й трохи хорий,
Таж у ділі все ж проворий...

Зимно тут... Утіха - спорт.

Твій і в Відні й всьди

Чорт.

Списав з оригіналу почмейстер Шпекин.

(Подав до друку Вячеслав Лашенко).

ДРАГОМАНІВ І ДОНЦОВ.

Є в нас " іви " різних станів,
Є в нас " іви " з двох кінців:
Ось вам з " івом " - Драгоман-ів,
Ось вам з " івом " і Донц-ів.
Міг би з першим - аж за хмару
І наш нестись Сковорода.
Ну, а другому під пару
Тільки публіка руда.

УКРАЇНСЬКА ІДІЛІЯ.

Два півники, два півники
Горох молотили...

Дитяча пісенька.

Два спільники, два спільники
Горох молотили.
До "Вістника", до "Дажбога",
До "Думки" носили.

Донцов, Мухин з голодухи
Грають на скрипиці,
Коневалець підняв палець,
Тон дає музиці.

Маланюк склав співи хитрі
Тай пішов до Зосі,
Щось дзеленькає на цитрі
Коло неї в просі.

Гітлер бачить, що ледачать,
Вибігає з хати.
Вхопив дрвік, підняв грвік,
Пішов підганяти.

КЕЛЬТІЙСЬКА ОДА.

Присвячується пану Маланюкові з "Дніпра"
що у Львові тече.

(Див. Календар "Дніпро", Львів, 1934 р)

Щоб європейство показати
І в цім не здатись брехуном,
Романси буду я співати
В мадам Європи під вікном.

Накину плащ, візьму гитару,
Мов фіміам, полине спів...
Ах, подивися, повна чару,
На трубадура зі степів.

У мене одяг не аварський,
У пісні в мене модний трюк.
Що Достоевський пів татарський,
Коли співає Маланюк -!

Для тебе вбрався я бонтонно,
Лишив азійських "Октябринь"
Там, там в степу, моя Мадонно!
Дзелень, дзелень, там, там, бринь, бринь!

Ти сонцю ясному подібна!
Дзелень, дзелень, тринь, бринь, трам, трам!
Пливи, моя гондоло срібна,
Покірна віючим вітрам!

Хоч візантійство й річ погана,
І хоч мій шлях веде в Польщу,
Все ж в оді цій, моя кохана,
Я й віллі Махара +) польщу.

Куплетів кілька одмахаю
Й про те, з ким бились козаки,
Й за це смиренно попрохаю
До уст шляхетної руки.

Я - кельт. Неси мене, гондоло,
Пантофлю й папи цілувать.
На Достоевського ж - монгола-
В високій мірі наплювать!...

+) Відомий чеський поет-сатирик.

До Риму Цезаря й Пипалів
Здала тягну свої уста!
Геть, геть азійських демократів
І Ганді, й Бўдду і Христа.

Мадам!

Дідам

Ви так подібні,
Ті ж добрі зуби, ніс крутий!
Красою ви звернути здібні
Дніпро на захід золотий.
Вам, як Мадонні, зверху й доли
Немає рівної між Дам!
З Дніпра приплинувши в гондолі,
Шлю Вам,
Шлю Вам
Свій фіміам!...

КРИВОДОРОЖНИКАМ.

Не ваш герой Петро Могила!
Він звав на чистий, рівний шлях.
Ви ж повзете туди, де сила,
Вам єзуїти, шляхта мила,
Ваш взір - Мазепа, провід - Лях!
Цей шляхти й церкви син побожний
Чуття нескривлене дяка:
Хіба ж не мав ясновельможний
Од дук за зраду срібняка?
Чи ж Мотрі тільки в злій події
Додав він сліз на темні вії?
Хто супротивця не виносив
І слав дарунки ворогам?
Хто " я " людське давив, приносив
У жертву суєтним богам?

Щоб одягти гетьманські вбрання,
Чия кривавилась рука ?
Хто погасив вогонь повстання,
Свого ж забивши байстрюка?

Села побільшувчи скруту,
Люд залишаючи без прав,
Хто землю "смерда", їм здобуту,
Новому дуці віддавав?
Хто гнав село в панщизну люту?

Петро степів, у дні ті давні
Він шляхти замисли державні,
Її діла лихі й криві,
Неначе злив у булаві.

Хто грів і катував Україну?
Між сильних вився, як змія?
Хто Самоїловича покинув,
Обдер, удар наніс у спину,
Загнав у тундри й Палія ?

Під гук гармат, при лаврським дзвоні
Служив він Богові й мамоні.

Був друг Христа й гострив ножі...
"Раби німі" давно вже знають,
Що воля часом распинають
Свої не згірше, ніж чужі.

З метом

Святов!...

Не лиш про давні злі діла

В степу шепоче ковила...

Русь ваша, Ігореві вої,

Орди діждалася й нової!

Орди, що скрізь наводить хах,
Що вільну думку гонить люту,
В котрої Маркс на прапорах
І хан - понімчений Малта.

Що села знищивши в кінець,
Заводить рай свій пролетарський,

Де всіх, як на степу овець,
Батіг об'єднує татарський.
Чи ж чуєш, Січе, дзвін і гук,
Дитячий плач, ламання рук?
То на селі рабів отари
В "Колхоз" женуть нові Татари!

В ім'я "Культури" знов Петри
Шлуть на заріз надію хати...
Гудуть од півночі вітри,
І квилить, квилить чайка - мати!...

А хід історії таємний
Все ближче, ближче до межі,
І хтось новий, лукавий, темний
Уже шепоче про ножі...

Знов чепурний новітній Юда
Йде на вечерю до Христа,
І, як змія, повзе облуда,
І точать мед її уста.

О, наші лицарі шляхетні,
Та різні діячі славетні!

Хіба ж ви на шляху не тім?
Лиш с в і й батіг у вас на оці!
Він вам у сяйві золотім
Здали мигтить на другім боці.

Чи ж чує раб при свисті пліті,
Що всякі пута й явні й скриті,
Насильство з ніг до голови,
Як він, ненавидіте й ви?...

Чи ж ви, преславні патріоти,
До серця дивитесь "темноти"?

Що вам у замислах великих
До тих дрібних чайок пів-диких?
Їх проста, негнучка мораль

Не та, що в вас та в панських краль!

Що вам людське мале те "я",
І син, і мати, і сім'я,

Якесь Марії й Марфи право ?
Ваш біг - своя рука, держава,
І мури ті ж... хоч і нові,
На купах трупів, на крові!...

У вашім будучім раю
Ви б завели й "чеку" свою!
Палив би єреси та зради
Там патріот "rig sang", без вади,
З тризубом
Та чубом!

Идїть же поки в сердїки
Й здійсняйте всі свої надїї,
За вас історія, віки,
За вас нові лихі події!

Щоб зацвіли краї веселі,
Садїть за стіл Макиавелі
Й ведїть сїди з чужого степу
Під плечі гетьмана Мазепу!
Цей славний лицар вабить вас
У слухний час, у слухний час!
Такий, щоб у пани пролізти,
Тепер иде в соціалісти
Й, перевернувши знов драбину,
Бере Петра стару дубину.
Міняйся, шкуро!
Це - вся культура!

Її новітні лицарі!
Живіть брехнею та не дуже!
Бо й ворог у своїй норі
Давно вже має школу ту же.
І може, теж чогось доскочить.
Біс біса хоче заморочить.
Ще й вас, сїдаючи на трон,
Ковтне лукавий ваш патрон!...

ПЕРЕД ШЕВЧЕНКОВИМ ПАМ'ЯТНИКОМ
У ХАРКОВІ.

1861-1936.

"Зрозумієте правду, і правда визволить вас".
Євангел. од Іоанна, VIII, 32 (Гасло Київського
Кирило-Мефодієвського Братства, за участь у
котрому заслано Шевченка р. 1847).

"Добро найкращеє на світі це
братолюбіє"

Шевченк о "Неофіти".

Москва й тебе вже з'октябрила,
Вдягла, мов Леніна в Кремлі,
І ти й не ти! Де ж орлі крила,
До неба порив од землі?

Міська врба... Стук, грук, ..Заводи...
Де ж гори київські святі?
Де "ясні зорі, тихі води",
Степи блакитно-золоті?...

Де не обернута в машину
Людська душа, без пут, заліз,
Де з долу, з пітьми на вершину,
Шляхи без ката, крові, сліз?

Де віра в світло й при недолі
В неокрівавлених борцях?
Де гасла людяної волі,
Та революції в серцях?

Вже з тебе дивиться сучасне-
В залізнім одязі міста-
І вкрито димом чоло ясне,
І Мар(к)с жене в тобі Христа...

Вже й ті сучасні славні вої,
Що в Київ їдуть з даліни,
Від тебе ждуть хвали нової
Та усесвітньої луни.

Скажи ж, Баяне і салдате,
Нові шеломи та мечі
Чи ж міг би ти не привітати,
Мов степ, похмуро мовчачи?

Чи з під салдацької шинелі
Тепер, за наших вільних днів,
Ти й тут і з невської панелі
Шпурнув би в їх святий свій гнів?...

Бойці в тобі втілили бій...

А де ж "земля обітованна,"

Де світла, радісна Осанна

В землі далекій, голубій?...

Скажи, Кобзарю наш, скажи:

Ведуть туди мечі й ножі?

Чи гнів та тьма рождать світло?

Чи десь під снігом жито квітло?

Чи в жовтні можна вічно жити

І по соловейку не тужити?

Скажи, чи в людях різну гідь

Метуть лише залізо й мідь?

Чи вже душа людська не цінність,

І "Не убій!" це давня річ,

І віку нашого повинність,

Труху це викинути в піч?...

Чи в світлий образ Яна Гуса

Ти не вкладав увесь свій пал

І чи ж розп'ятого Ісуса

Ти не вважав за ідеал?

Де ж степова весіння мрія,

Про сонце й світ без мурів, брам?

Де твій Алкид, твоя Марія -

Святі шляхи до правди в храм?...

Чом одвернувся ти від них

В цих шатах мідно-кам'яних?

Чи в нас і Бога треба вбити,

Щоб степ Европов зробити?

У паннів є там звичай грубий -

Мог австралійки, красять губи.

Невже ж у тебе вільні внуки

Повчатся червонити й руки?

Служити вовчій цій добі,

Невже ж призначено й тобі?...

Виходить, - вам, плуги й варстати,
Ще трохи порано зростати?...

Ми не кладеш колосся й квіти
На синє - золотий олтарь,
А знову світ цей, кров' в вмитий,
До зброї звеш, як пролетарь!

Мов кличеш: "Залишайте рало!
Ще "злої крові" мало, мало!"

Стоїш, як образ революцій,
Подій кривавих, огневих,
І шлеш прокляття мідне дуці
Для слави Цезарів нових!

ДЕНЬ.

День іде... Блищить проміння...

І в Колхозі над ставком
Всюди запал і горіння...

Хай потішиться главком!

Ані жида ані грека,
Ні бойців з Ялу, Цусім,
Ні есера, ні есдека...
Мир і сонце над усім!

Відігнавши думи хмурі,
Йду по нашому селу.

І в природі, і в культурі

Бачу зміну немалу.

Нині з Заходу вже сонце
Нам віщує день новий...
Онде в Химине віконце
Лине промінь огневий!

Зве той промінь, повен блиску,
Що надав йому Париж,
Химин глечик, ложку, миску

До нових і питв і їж.

Як і західнь Анету,
Зве він Химу в ранній млі
До стаханівського злету
По-під сонце від землі.

Чує, як співають півні -
Виявляють талани,-
Що вже нині вільні, рівні,
Ситі й сояшні вони.

Славить півень і в Женеві
Добу сояшну, трівку,
І пливуть на зустріч дневі
Східні гуси по ставку.

ДО ЕФІОПІЇ.

Гей, земле чорна,
Білій вся кістьми!
Як ми, соборно
Втішайся гістьми!

Гремлять заліза,
Смутніють рала,
Бо ж Монна Ліза
На тілі впала.

Пішла рішуче
В похід великий,
Набила з Дуче
Масонам пики.

Рід Соломонів,
Цариці з Сави
За сотні гонів
Неслись, як гави...

Геть, геть із хати
Як Галлів, Кимврів!
Щоб рід цей клятий
Тут псалъм не мимрив!

За операцій
Позбула лишки...
Ах після праці
Не до усмішки!...

І Дездемона
Теж кисла ходить
І на лимона
В саду походить.

"Ах", каже, "досить"
Пшона та проса!
Ха! негр приносить
Мені кокоса!"

То ж з Хама й Сіма
Робить компоти
Летять із Риму
Мистці-пилоти.

Вже не до Чилі,
Індійців, Руси
Летять ці білі
Латинські гуси.

Всі в храмі вчені,
Не знали нужі,
Петром свячені,
Шляхетні дуже!

Орлами линуть
На Ніл в ефірі,
Щоб світла кинуть
На гади, звірі...

Летять "аллегро"
Над море й кручі,
Щоб мав і негра
Й кокоса Дуче.

В нас фіг, поклоне
Жде ком'ї Микита
В них Дездемона
Й сіньор Беніто.

У нас повітка,
І в їй "агітка"
А в них колонна
Й під нею Монна +)

+) Монна Ліза - знаменитий малюнок Леонардо да Вінчі. На малюнку намальована жінка з яковсь загадковою усмішкою.
Дездемона - героїня драми Шекспіра "Отелло", або венеціянський мавр".

А "торі" - в горі,
Бо ж з " Magna Charta "+)

Спекти на морі
Їм Бонапарта

Ще й з гуски -
Дзуски!...

То ж будь гостинна, то ж будь моторна
Ти, реакційна Абебо чорна !

Зваб не ховай!
Давай

Святим арійцям,
Гарібальдійцям

Бананів, цукру, медів, інжиру,
І мавпу, й негра, і жиру, жиру!

Хай, хай гуляють,
Січуть, пиляють,
Шляхи вказують,
Цивілізують!

Нехай поганство на Нілі нищать,
Поміж хрестами гуляють, свищать!

Хай кістками свій храм прикрасять,
Святого Духа бледуть, не гасять

Та тут на свічку для аналов
З дітеї пилов

Здобудуть лов!...

Ти ж, ефіопе,
В цій бійці славній
З обійм Європи,
Як Йосип давній,
Хоч трісь,
А рвись!...

+) Іменням "торі" звали ірландських католиків,
що грабували народ. Потім це імення прикла-
ли до англійських роялістів.
" Magna Carta Libertatum" - " Велика Хартія
Вільностей" (1215 р.), якою були обмежені пра-
вляння англійського короля.

Рвись, чорний рабе,
З сітей залізних!
Зви й мавп у штаби
Й жирафів різних!

Май кій у хаті !
На босі ноги
Й собі й теляті
Припни остроги !

Слідкуй крізь віти
За літаками!

Хай ловлять діти

Грушки руками!

Хай ловлять,
Здоровлять
Та щось мугичуть

Та маму кличуть!

Ти ж, мати з Нілу,

Омийсь од бруду !

Стань біла, біла

Мов з Холлівуду !

Покинь хатину !
Рви бабські ярма !
Віддай дитину
В науку здарма !

А буде жертва,

То й це - нівроку !

Додасть ця жертва

Культурі соку !

В степах Солохи
Перунів гріють...
Чому ж Молохи
Постять, хорівть?....

Рим не збезсилів,

Рим пиру прагне:

То й крокодилів

До війська тягне !

Хай Захід хмурий
Вас візьме в руки !

Вином культури
Залле всі луки !

Це ліпш од Нілу
Поможе тілу !

То ж зви музики !

Ций мед із глека,

Як індус дикий,

Як Русь далека !

В світ вийти можна !

А ти, як жаба !

Брудна, ни кожна

В Абебі баба!

Дитина - й годі !

Від того й нудиш !

Радій пригоді:

Під Дуче будеш !

В гай не тікай !

Звикай

До шат,

Не лат !

Острог, рейтузів

І в чорногузів !

До авт, дзвінків,

Норих-панків,

До їх ротів,

В гав дротів,

Підків-заліз,

Пасів та віз

І в мавп і в кіз,

Звикай до лір -

Не зір !...

Убогість люту

Забудь, дикунко !

Піднось валюту !

Шукай рятунку

На біржі, в клубах,
У тресті, банку,
Солідних шлюбах
На ніч, до раку !

В пашах, султанах
Нових формацій
Та їх наганах,
У Лізі Націй !...
.....
.....

Гей, Абессінко,
Не будь дитинка !

З під темних віт
Виходь на світ !
Май лій !
Білій !...

ІНДО-УКРАЇНСЬКА ДУМКА.

"Om moni радше him." "Благословення є
скарб у лотосовім квіті".
З індуської поезії.

З'усвди віє сум...

"Обстріляно Аксум"

Ах сум, ах сум усвди !...

І нівдень, як і схід, туманами повитий...

На Нілі квіт річний
Про сон забув нічний,
І чути стріля гучний,

І хтось лежить убитий...

"Om moni
Радше
Him !"

Ах. мнов владне
Сум !

Чом лотоси ніжні потоптані, побиті !...
Я чує шепіт пальм,
Дзвін тихий давніх псалм:
"Благословений - скарб у лотосовім квіті !"

З ЛЕРМОНТОВА.
СУПЕРЕЧ ("СДОР").

В час, як сині гори звільня
Крила срібна мла,
У Казбека з Шатом сильна
Супереч була.

Сивий Шат казав: "Віднині
Світ тобі тьма.

Покорився ти людині,
Брате, не дарма.

Вкриє вид твій сажа й сіра
З чорних димарів,
Задзвенить людська сокира
В глибині борів.

І тобі ломи й лопати,
Щоб скарби здобуть,
Будуть груди розбиват,
В серце вріжуть путь !

Вже проходять каравани
Через скелі ті,
Де царі-орли й тумани
Мріли в висоті.

Люде хитрі, й пощастило
Ім сьди дійти.

Схід велику має силу:

Бережися ти !"

" Схід бороть мене не буде !"

Так Казбек прорік:

" Сном глибоким сплять там ~~люде~~

Вже дев'ятий вік.

Подивись: в тіні чинари

Кміть солодких вин

На вишивані шальвари

Сонні й ле грузин.

Там за їм пливе кальяну
Голубий туман...

Коло срібного фонтану
Мріє Тегеран...

Он, ллєчи під сонцем води,
Миє жовтий Ніл
Мовчазні, гарячі сходи
Велетнів - могил.

Он Солим... А біля його
В світлі вирина
Дика, проклята від Бога,
Мертва сторона.

Бедуїн в своїм таборі
Все життя б сидів,
Мрійно дивлячись на зорі
Й славлячи дідів.

Все там спить, і для походу
Сну не прожене.

Ні, нема в старого сходу
Сил здобуть мене!..."

Шат сказав йому: " Зарані
Не хвалися, ні!
Щось на півночі, в тумані
Видко в далині..."

І відчув Казбек таємну
Грозу за-для гір,
І туди, на північ темну
Кинув пильний зір.

І очей в нерозумінні
Все не зводить він.
Бачить лави піші й кінні,
Чує гук і дзвін.

Від Уралу до Алтаю,
Велетня - ріки
Колихавться без краю,
Без кінця повки.

Наче хмари наступають,
Йдуть вони та йдуть...

Прапори побідно мають,
Барабани б'ють...

І гармати мідним строем
Ідучи, гремлять,
Курячись, мов перед боем,
Підпали горять.

На уланах одяг сяде, !-
Скачуть у пилу...
Вітер китиці гойдає,
Наче ковилу.

І війні грізній, суворій,
Світ віддавши пал,
Їх веде з вогнем у зорі
Сивий генерал.

Криє грози й бурі-кари
Їх повільний хід,
І пливуть вони, як хмари,
З півночі на схід.

Вчув Назбек, що волюбилу
Жде тісна терма.
Став лічити вражу силу,
Та було дарма...

Подивившись без мови
На братів своїх,
Шапку вік нагяг на брови
І навік затих.

З ЛЕРМОНТОВА.

ЯНГОЛ.

По небу, опівночі янгол летів,
І нісся в блакить його спів.
І місяць, і зорі, й хмаринок рої
Заслухались пісні тії.

Співав він про щастя душ чистих, святих
У райських садах золотих,
Про Бога співав він, і пісня-хвала
Його щиросерда була.

Маленьку дитину в обіймах він ніс
На землю, - край горя і сліз,
І звук його пісні в душі молодій
Лишився без слів, та живий...

І рвалась весь вік вона з бід і терпінь
У світлу якусь далечинь,
І звуків небес замінить не могли
Її співи нудливі землі.

З ПУШКИНА.

АНЧАР.

В степах, де промінь огневий
Мертвить усе до краю в літі,
Анчар, як грізен вартовий,
Стоїть один на цілім світі.

Природа жадібних степів
Його в день гніву породила,
І листя, й віти, й сінь корнів,-
Усе трутизнов впоїла.

На сонці кору сріблячи,
Вона за дня тече дододу

І обертається вночі
В липучу та прозору смолу.

І птиця в кут цей не летить,
І тигр не йде... Лиш вітер буйний
Між віттям часом зашумить
І пріч несеться, вже отруйний.

Коли ж негода набіжить,
І вмиють землю хмари-тучі,
На листі буйному дріжить
І крапле смерть в пісок горючий.

Та ж, запанівши, брата брат,
Послав лиш поглядом по труту,
І той побіг з царських палат,
І вранці мав вже здобич люту. +)

Приніс він смертної смоли
Та вітку з листям пожовтілу.
Уста в його бліді були,
І піт холодний біг по тілу.

Приніс, і ослабів, і ліг
В шатрі на лика... Й раним рано
Умер той бідний раб у ніг
Свого всевладаря і пана.

А царь злим соком напоїв
Свої слугняні стріли мідні
І з ними слав у час боїв.
І жах, і смерть в краї сусідні.

+) Примітка: Близьче до тексту було б:
Тя ж чоловіка чоловік
Послав лиш поглядом по труту
І той, вклонившись, миттю зник
І вранці мав вже здобич люту.

СОН ПІД РІЗДВО.

Ще Ромул, Рем вовчицею ссали,
Онук їх потім Галлів товк.
Був пан і раб, король - васвали,
Ходив у вовні срібній вовк.
В огні був Гус... І Рим залізний
Дзвонив мечем. Не сохла кров.
І мати слала погляд слізний
На хрест до сина днов і знов...
Все йшло вперед... Мінялись дати...
Став вовк мудріший у віках,
Вже в бій неслись його салдати
На мідних конях-літаках.
Йде ніч... І криє сніг доріжку...
Спить Цезарь, вбраний у віссон.
Заліг і я на простім ліжку
Й хлоп'ячий, простий бачу сон.

Ось біля мене снігу куча
І роблю я, "бабі" три ноги...
А ось у горниці блискуча
Ялинка пахне навкруги.

Тремтять і грають ніжні блиски
На каламарчику з пером,
А в вікна видно крізь завіски,
Вечірню зорю над Дніпром...

Нема ні Ромула, ні Рема...
Ось неня... Гурть колядників...
І дзвін я чув з Вифлеєма
І степ свій бачу без вовків...

ЯНГОЛ СМЕРТИ.

Що то за янгол в вінку кипарисовім
Тихо летить над землею?
Звідки й куди він несе оту квітоньку,
Білу та ніжну лилею?...

Віють небесним і миром, і спокієм
Янгола тихії очі,
Наче на небі німому, далекому
Зірки зимової ночі.

Тихо летів він... А в темній хатиноньці
Руки ламались дівочі,
Долу уста проклинали рожевії,
Плакали, таяли очі...

Тихо летить у вінку кипарисовім
Янгол святий над землею...
Звідки й куди ж він несе оту квітоньку,
Вкриту росов лилею?...

НА ДНІСТРІ.

За водою пливемо ми...
У якомусь я хмелю...
Мліють руки від притоми,
Тихо голову хиль.

Ніч кудись до щастя кличе...
Наче казка навкруги...
Заніміли таємничі
Привабливі береги.

На бистрі щось грає, в'ється,
Срібним чаром туманить...
Зникне, й знов зірне, всміхнеться...
Рветься човен, не спинить !

Тихо лист в гаю шепоче,
І далеко, де лани,
Пісню волі, пісню ночі
Все співають цвіркуни...

Чути топання коняки,
Тихе дзвенікання заліз...
Десь загавкали собаки...
Торохтить далекий віз...

Ось плигнула жаба з кручі
Через мокрі "вентери"!
Пахнуть яблук спілих кучі...
Несемося, мов з гори!...

Дивні сни в ці вільні миті
Навіває рідний край...
Як ні тяжко жить на світі.
Та колись же буде рай!...

Не дають мені заснути
Думи-зорі чарівні!
Плески весел срібних чути
Та вода дзвирчить в човні...

БАЖАННЯ.

Сплять заможні й голі...
Сон - найбільша втіха.
Лиш далеко в полі
Щось кигиче зтиха.

В північ свічка, льде,
Заміняє сонце.
Душно! Вітру в груди !
Розчиню віконце.

Бачу верби, річку,
Злидні коло хати...
Щось летить на свічку
Сіре, волдохате.

В'ються гості пізні,
Роблять кола, рухи,
Ходять тіні різні,
Оживають мухи...

Вабить світлий ірїй
Комарину зграю
І нема їй, сірій
Ні кінця, ні краю.

Жук перістий, в стрічці
Теж пристав до купи.
Бачу вже на свічці
Обгорілі трупи...

Чи ж не Дон-Кіхоти ?
Мали б десь під вітьми
Й стіл, і сурми, й ноти
Від отої пїтьми!...

Видно, світло лєбить
Комашня Вкраїни !

Душу навіть губить
І за світло й гине...

Ви ж, герої наші,
Знані всій округі
В пїтьму цю до каші
Поповзли б на пузі!

До титулів славних,
Рангу в пів-науці
Та хлібів державних
На Вкраїні нуцій...

Задля хліба й масла
Правди навалери !
Ви й великі гасла

Вжили б для кар'єри !

Ви, що бруд свій тільки
Вихваляти здібні !

Станьте хоч на хвильку
Комарям подібні!...

О Г Л А В:

	Стор.
Передспів - - - - -	I
Předzřev - - - - -	II
Очі - - - - -	1
Метелик - - - - -	2
Зозуля і півень - - - - -	3
Ученому сучасникові - - - - -	7
Західник - - - - -	14
Слов'янофил - - - - -	16
Історія наших днів в образах.	
Дві I. - - - - -	18
Дві II. - - - - -	19
Гойдалка - - - - -	21
Нові народні пісні. Супереч. - - - - -	23
„Розв'язка Ревізора“ в новому виді і з акомпаніментом українських народніх пісень - - - - -	24
Постанова професорської ради - - - - -	26
Постанова - - - - -	27
Позитивист - - - - -	28
Листи чорта до відьми	
Первий лист - - - - -	29
Другий лист - - - - -	32
Драгоманів і Донцов - - - - -	39
Українська іділія - - - - -	40
Кельтійська ода - - - - -	41
Криводорожникам - - - - -	42
Перед Шевченковим пам'ятником	
у Харкові - - - - -	46
День - - - - -	48
До Єфіопії - - - - -	49
Індо-українська думка - - - - -	54
З Лермонтова. Супереч („Спор“) - - - - -	55
З Лермонтова. Янгол („Ангел“) - - - - -	57
З Пушкіна. „Анчар“ - - - - -	58
Сон під Різдво - - - - -	59
Янгол смерті - - - - -	60
На Дністрі - - - - -	60
Бажання - - - - -	61

